

BROŠURA

RURALNE EUROPLJANKE EUROPEAN RURAL WOMEN

Listopad 2022.

SUFINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ:EUROPA
ULAŽE U RURALNA PODRUČJA
Mjera Tehnička pomoć - Podmjera 20.2.
"Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom"

nacionalna
ruralna mreža

Impressum

Naslov: Ruralne Europljanke – European Rural Women

Nakladnik:

Hrvatska udruga za turizam i ruralni razvoj "Klub članova Selo"
Croatian Association for Tourism and Rural Development "The Village Membership Club"
Kaptol 29, 10000 Zagreb, Hrvatska / Croatia
info@klubselo.hr
www.facebook.com/KlubCS
www.instagram.com/klub_clanova_selo
www.klubselo.hr
www.kongres.klubselo.hr
+385 (0) 98 221 246
+385 (0) 1 233 7741

Za nakladnika: mr. sc. Dijana Katica, dr.med.vet. predsjednica Udruge

Fotografije: Arhiva Kluba članova Selo

Grafička obrada: Arsa design studio, vl. Nikolina Holjak

Tisak: Ars kopija d.o.o., Zagreb

Naklada: 300 primjeraka

Autori rukopisa odgovorni su za točnost i primjerenost jezičnog izričaja.

Listopad 2022.

RURALNE EUROPLJANKE EUROPEAN RURAL WOMEN

Listopad 2022.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. O nama	5
3. Aktivnosti na projektima osnaživanja žena.....	7
3.1 Empowering Rural Women.....	8
3.2 Vrijedne ruke žena u ruralnom prostoru Grada Zagreba	11
3.3 ZaŽene – povezane znanjem i iskustvom	13
3.4 Konferencija "Ruralne Europljanke - European Rural Women".....	16
4. Projekti.....	20
4.1 Suncokret ruralnog turizma Hrvatske – Sunflower award“	20
4.2 Međunarodni kongres o ruralnom turizmu	22
4.3 Iter Vitis Croatia	24
5. Preporuke konferencije „Ruralne europljanke – Rural european women“	25
6. Zaključci 5. međunarodnog kongresa o ruralnom turizmu.....	26

RURALNE EUROPLJANKE EUROPEAN RURAL WOMEN

Listopad 2022.

1. Uvod

Hrvatska udruga za turizam i ruralni razvoj „Klub članova Selo“, koja ove godine slavi 25 godina od osnutka, posebnu pozornost posvećuje ženama u ruralnim područjima, a posljednjih nekoliko godina provodi i specijalizirane projekte za ovu ciljanu skupinu. Također, od kada postoji nagrada Suncokret ruralnog turizma Hrvatske – Sunflower Award, 10 godina, predstavnici udruge i članovi Ocjenjivačkog suda, koje imenuje „Klub članova Selo“, redovito obilaze OPG-e i ostala domaćinstva koje vode žene ili imaju značajnu ulogu u njihovom razvoju.

Žene u ruralnim područjima susreću se s brojnim izazovima, poput nepovoljnog položaja žena kada je riječ o rodno utemeljenom nasilju, otežanog zapošljavanja, niže razine obrazovanja, nedostupnosti cjeloživotnog obrazovanja, loše prometne infrastrukture, još uvijek nedovoljnih kapaciteta dječjih vrtića, slabog ekonomskog i društvenog statusa, slabije dostupnosti policije, liječnika, besplatne pravne pomoći i savjetodavne podrške, što život ruralnih žena čini znatno težim od svakodnevnog života žena u urbanim područjima.

Izazovima usprkos, žene u ruralnim područjima svojim vještinama, znanjima i kreativnim potencijalima predstavljaju snagu na kojoj se može temeljiti ruralni razvoj Hrvatske.

Generalna Skupština UN-a, 2007. godine, usvojila je Rezoluciju 62/136 kojom je ustanovljen Međunarodni dan ruralnih žena, a kod nas je preveden kao Međunarodni dan seoskih žena (15. listopada).

U Hrvatskoj su u prošlom razdoblju postojale različite inicijative od kojih navodimo samo neke:

- Istraživanje „101 pitanje za seosku ženu“ (Ministarstvo poljoprivrede 2009.-2011.) – 1656 žena u 18 županija
- Istraživanje „Žene u ruralnim područjima Dalmacije. Nevidljivo polje svijeta rada?“ nastalo u okviru projekta koji je provela udruga Domine u partnerstvu s HZZ-om i HUP-om
- Projekt „Ravnopravnost spolova u ruralnom razvoju – osnaživanje žena u ruralnom društvu“ koji je u Republici Hrvatskoj provodila Organizacija za građanske inicijative – OGI, iz kojeg je nastao Rodno osjetljivi program ruralnog razvoja (GARD Program)
- Europske mogućnosti za žene s ruralnih područja (CESI, 2014.)

U pripremi naših aktivnosti vodili smo se i međunarodnim dokumentima poput:

- Izvešće Europskog parlamenta iz 2016. godine o ženama i njihovoj ulozi u ruralnim područjima (2016/2204(INI)) koje su zajednički pripremili Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj te Odbor za prava žena i jednakost spolova (Izvjestiteljice su bile: Marijana Petir i Maria Lidia Senra Rodríguez), koje je usvojeno 2. travnja 2016.
- Opća preporuka o pravima žena u ruralnim područjima Odbora za uklanjanje diskriminacije žena Ujedinjenih naroda (br. 34/2016)

Cilj svih naših projekata za žene je međusobno upoznavanje, razmjena kontakata, ideja i mišljenja, znanstvenih i stručnih promišljanja te umrežavanje. Projekti su usmjereni prema, za sada neformalnoj, inicijativi osnivanja zajedničke platforme pod nazivom „Ruralne Europljanke“ kojom će se dodatno osnažiti položaj žena u ruralnim područjima kroz suradnju, širenje mreže na međunarodnoj razini, kontinuirano obrazovanje i promoviranje žena koje su svoj život i rad posvetile ruralnim područjima. Inicijativa je već pokrenula suradnju s različitim domaćim i stranim udrugama, resorima i institucijama.

Uspostavljena je i redovna suradnja s udrugom „Uzorne hrvatske seoske žene“ koja provodi nacionalni projekt izbora najuzornije seoske žene, što predstavlja jedinstveno događanje ovoga tipa. Suradujemo i s brojnim lokalnim udrugama žena od kojih ističemo sjajnu inicijativu „Žene za otok“ koja dolazi s otoka Krka.

Pokrenuta je i međunarodna suradnja pa tako radimo na projektu „ZaŽene – povezane znanjem i iskustvom“ u kojem sudjeluje osam udruga iz četiri države, a sufinanciran je sredstvima Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH, u cilju poticanja međunarodne razvojne suradnje.

U svim projektima, pa tako i u ovom, izmičemo se od stereotipa kako mnogi zamišljaju seosku ženu – mi je želimo predstaviti kao snažnu i moćnu, ženu koja je obrazovana, mnogo i kreativno radi, ženu koja se bavi poljoprivrednom proizvodnjom, koja je ujedno i žena poduzetnica, bavi se dopunskim aktivnostima, te vodi računa o svome izgledu i izgledu svoje obitelji. Žena je to koja neguje tradiciju, a u njezinom životu spajaju se i ruralni i urbani elementi. U posljednje vrijeme imamo sve više primjera kako žene iz gradova odlaze na selo i pokreću različite poljoprivredne i turističke inicijative te služe kao primjer drugima ženama. Zato naša ruralna žena uistinu jest ruralna Europljanka.

Žene su, između ostaloga, i čuvarice baštine te poduzetnice koje kreiraju turistički proizvod jer s jedne strane neguju tradiciju, a s druge strane ne zaziru od pokazivanja emocija i kreiraju doživljaj na poseban način.

Naime, već sada možemo reći:

- OPG-i, kao i ostala domaćinstva ruralnog turizma i ruralnog razvoja u cjelini, koje vode žene „preživjela“ su teška razdoblja poput korona pandemije koju su upravo žene iskoristile za kreativnost i unapređenje poslovanja.
- Sazrelo je vrijeme da žene, koje su već neko vrijeme u ruralnom razvoju (turizmu), jasno artikuliraju koje poteškoće imaju, s kojim problemima se bore te da same predlažu moguća rješenja.

- Žene sada imaju dovoljno znanja i iskustva te mogu ponuditi rješenja bottom-up, s terena do zastupnica u Hrvatskom saboru i Europskom parlamentu do resornih ministarstava i Europske komisije; žene imaju znanja kojima mogu utjecati na zakonodavni okvir koji bi poboljšao i osnažio njihov položaj u ruralnim područjima.

Konferencijom „Ruralne Europljanke – European Rural Women“ željeli smo potaknuti umrežavanje, izmjenu kontakata, kreiranje i usvajanje novih ideja i znanja, stvaranje jasne slike o tome koje korake trebamo zajednički napraviti kako bi ruralni razvoj doživio pravi zamah i ponudio mogućnost zaposlenja i održivog razvoja diljem Hrvatske, a posebice žena koje su do sada bile u nepovoljnijem položaju. Za ostvarivanje zajedničkog cilja potrebno je biti konkretan, jasan i praktičan te se udružiti u novim i kvalitetnim projektima.

Klub članova Selo uskoro će pripremiti prijedlog strateškog dokumenta s konkretnim ciljevima, prioritetima i mjerama, nastaviti će rad na platformi mreže ruralnih žena te u suradnji s resorima, područnom i lokalnom samoupravom, turističkim zajednicama, medijima i drugim institucijama, kontinuirano prezentirati dobre, pozitivne primjere uspješnih aktivnosti žena u ruralnom okruženju.

2. 0 nama

Hrvatska udruga za turizam i ruralni razvoj „Klub članova Selo“ osnovana je u prosincu 1997. godine. Udruga ciljana radi na ruralnom i regionalnom razvoju Republike Hrvatske te posebice na ruralnom turizmu i njegovim posebnim oblicima.

Udruga djeluje na organizacijskim, edukacijskim, razvojnim, promotivnim i drugim pretpostavkama i projektima te na interdisciplinarnoj i međunarodnoj suradnji sa znanstvenim i stručnim institucijama, neprofitnim organizacijama, turističkim zajednicama, pojedincima, poduzetnicima i drugim dionicima u turističkom, poljoprivrednom, kulturnom, edukacijskom, gospodarskom i razvojnom sektoru.

Svojim aktivnostima, Klub članova Selo od samog osnutka do danas razvija jaku institucionalnu podlogu, koja je ključ za uspješno poslovanje, a koristeći svoje resurse umnožava rezultate horizontalnim i vertikalnim djelovanjem, dodaje vrijednost međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj suradnji razvijanjem novih metoda i rezultata te implementacijom najboljih praksi. U radu surađuje s različitim resorima, poslovnim sektorom, akademskom zajednicom, civilnim društvom i drugima u Hrvatskoj i izvan nje.

Klub članova Selo je s vremenom pomicao granice i horizonte vlastitog djelovanja, a primarni fokus stavljen je na poticanje, razvoj, unapređivanje i promociju ruralnih područja, turizma, kulture, održivosti, poduzetništva i zapošljavanja.

Udruga je organizirala više od 300 stručnih i edukativnih seminara, više međunarodnih i nacionalnih konferencija i stručnih skupova, pet međunarodnih znanstvenih – stručnih kongresa o ruralnom turizmu i druge edukativne programe, čime je stekla zahtijevane kompetencije i provedbene

kapacitete. Također radi na poboljšanju kvalitete proizvoda, usluga i destinacija u turizmu te općenito u ruralnim područjima.

Sukladno europskim i nacionalnim strateškim dokumentima, Udruga je prepoznala utjecaj održivog i uključivog rasta na gospodarstvo, turizam, poljoprivredu, ekologiju i razvoj ljudskih potencijala te će tome težiti i u svom budućem djelovanju.

U Udruzi je zaposleno pet visokobrazovanih osoba, a u edukacije se uključuje više renomiranih stručnjaka, edukatora i mentora. Članovi tima (zaposleni kod prijavitelja ili vanjski suradnici) imaju multidisciplinarna znanja i iskustva u raznim područjima (ruralni razvoj, turizam, kultura, umjetnost, edukacija, kulturne i turističke rute, posebni oblici turizma, razvojno/strateško planiranje i analiza, promocija, savjetodavne usluge, međunarodna suradnja, programiranje, priprema i provedba EU projekata).

3. Aktivnosti na projektima osnaživanja žena

Od osnutka do danas, Udruga se bavi ruralnom i regionalnom tematikom, savjetodavnom pomoći poduzetnicima i proizvođačima na ruralnim područjima te njihovom edukacijom radi poboljšanja kvalitete ponude i potražnje na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini. Posebno se ističu aktivnosti vezane uz istraživanja, izradu različitih razvojnih dokumenata, promotivne aktivnosti te interdisciplinarnu, međunarodnu i nacionalnu suradnju na različitim nivoima.

U redovnim projektima (Suncokret ruralnog turizma Hrvatske – Sunflower Award, Međunarodni kongres o ruralnom turizmu i Europska kulturna ruta „Iter Vitis Route“) posebnu pažnju posvećujemo upravo ženama u ruralnim područjima, a kreirali smo i više projekata koji se bave tom tematikom pa navodimo neke od njih.

3.1 Empowering Rural Women

Između ostalog, izrađen je program osnaživanja i edukacije ruralnih žena za koji smo od CIVIC EUROPE dobili nagradu "Community Award".

Civic Europe nagradio je Community Awardom Projekt **Empowering Rural Women** Hrvatske udruge za turizam i ruralni razvoj "Klub članova Selo", u konkurenciji od 840 prijavljenih projekata i ideja.

Uključivanje žena u poduzetništvo ključni je doprinos revitalizaciji ruralnih područja i potiče prevenciju rasta rodne nejednakosti. Ciljne skupine su: žene u ruralnim područjima i Romkinje. Kroz obuku i mentorstvo za članove ranjivih skupina u zagovaranju vlastitih prava i socijalnoj uključenosti, obrazovnim aktivnostima, koje promiču uključivanje, jednake mogućnosti i uvođenje socijalnih inovacija, postići će se željeni učinak.

Cilj projekta je osnaživanje žena u ruralnim područjima i jačanje kapaciteta lokalne zajednice putem edukacija o (samo)zapošljavanju, ruralnom poduzetništvu i sl.

Projekt okuplja četiri partnera:

- Iter Vitis European Federation, Italija
- Konzorcij Turizem v zidanicah, Slovenija
- Udruga "Uzorne hrvatske seoske žene", Hrvatska
- Udruga "Lovari - Romska kuća", Hrvatska

Kao dio naših redovitih aktivnosti, aktivno smo uključeni u ruralni razvoj i ruralno društvo, što nam daje ogroman uvid u njihove svakodnevne borbe i prepreke. Često su ograničeni u moći, umrežavanju ili resursima, kako bi stvorili bolje okruženje za sebe, pa im je potreban netko da preuzme inicijativu. Štoviše, naši partneri i razmjena znanja u ovom projektu uključivali bi pojedince i zajednice, koji bi preuzeli vodstvo u njegovoj realizaciji i daljnjem nastavku, bez obzira na trajanje projekta. Na kraju, predani smo doprinosu razvoju siromašnih područja, često bez podrške drugih institucija, što nam čini promjenu vrlo važnom, ali važnom.

3.2 Vrijedne ruke žena u ruralnom prostoru Grada Zagreba

U sklopu projekta *Ruralne Europljanke* održana je 25. rujna 2021. na Europskom trgu u Zagrebu manifestacija Vrijedne ruke žena u ruralnom prostoru Grada Zagreba, u sklopu projekta *Ruralne Europljanke*, a pod pokroviteljstvom Grada Zagreba.

Svrha manifestacije je promocija i pružanje konkretne podrške ženama u ruralnim područjima u njihovom osobnom, ekonomskom i socijalnom razvoju s ciljem osnaživanja njihova utjecaja na lokalnom i globalnom planu i pružanju novih mogućnosti ostanka i funkcioniranja na selu.

Žene značajno doprinose poljoprivrednoj proizvodnji, kako u osnovnom dijelu, tako i u dodatnim vrijednostima koje se tiču ostalih proizvoda i usluga (npr. prerada proizvoda, čuvanje tradicijske baštine, trženje, ugostiteljske i turističke usluge, računovodstveni poslovi, promotivne aktivnosti i sl.), a sve u cilju održivosti poljoprivrednog sektora i njihovih nositelja. Doprinos žena na selu često se podrazumijeva i nedovoljno vrednuje (tzv. nevidljivi rad) iz čega proizlaze mnoga neostvarena prava iz sektora radnih prava, socijalnih prava, imovinskih prava, ekonomske sigurnosti, zdravstvene zaštite i prava na obrazovanje.

Na manifestaciji je sudjelovalo dvadesetak predstavnica ruralnih žena, koje su nominirane ili pobijedile na izboru za najuzorniju hrvatsku seosku ženu te predstavnice OPG-a Grada Zagreba i ostalih hrvatskih županija, koje će prezentirati svoje aktivnosti (proizvodnja tradicionalnih i eko proizvoda, izrada ručnih radova, suvenira, promocija turističkog proizvoda i sl.).

Ugledna hrvatska dizajnerica Mina Petra predstavila je svoju novu kolekciju Povežimo zeleno i plavo.

3.3 ZaŽene – povezane znanjem i iskustvom

Projektom „ZaŽene – povezane znanjem i iskustvom“ koji će trajati 12 mj., uključit će se i poticati žene u državama Jugoistočne Europe (Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija i Srbija) u sferi obrazovanja, učenja, zapošljavanja i poduzetništva što će u konačnici rezultirati revitalizacijom ruralnih područja.

Potaknut će se međunarodna razvojna suradnja, kako bi se osigurali uvjeti za dugoročni rast i razvoj te osnažile žene u preuzimanju odgovornosti za vlastiti napredak.

Ovim projektom jačat će se društveni i gospodarski napredak partnerskih država, a istovremeno i nas samih.

Kroz sektorske i tematske cjeline (gospodarstvo, turizam, održivo življenje i razvoj, poljoprivreda i ruralni razvoj, socijalna uključenost i ljudski potencijal) povezat će se doprinosi pružatelja razvojne suradnje u jedinstveni odgovor za dugoročni održivi razvoj i ispunjavanje Agende 2030 (globalni razvojni program Ujedinjenih naroda).

Ciljevi i očekivani rezultati projekta:

- Osnaživanje sposobnosti prijavitelja i hrvatskog partnera (GTF – IOR) za provedbu projekta u svrhu međunarodne suradnje
- Stvaranje i osnaživanje partnerstva između OCD-ova u Hrvatskoj i projektnom području
- Ojačana demokratska kultura, građanska svijest i građanski angažman (podržana edukacija za građanska i ljudska prava)

- Sustavno pružena podrška ženama kao ranjivim skupinama u ruralnim područjima i njihovo osnaživanje
- Promocija prioriteta i vidljivosti hrvatske i međunarodne razvojne suradnje
- Povećani kapacitet i održivost civilnog društva (izgrađeni kapaciteti OCD-ova)
- Podržana partnerstva između nacionalnih i međunarodnih OCD-ova
- Osvještavanje osobnih resursa projektnih partnera i svih sudionika
- Osnaživanje žena i drugih ranjivih skupina u ruralnim područjima kroz: razvijanje osobnih vještina, jačanje samopouzdanja, samopoštovanja i proaktivnosti, razvijanje organizacijske kulture i upoznavanje s tehnikama rada, usavršavanje administrativnih i financijskih vještina, razvijanje timskog rada, usavršavanje organiziranja raznovrsnih aktivnosti, upravljanje vremenom i osnaživanje za javno djelovanje u zajednici.

Ciljevi će se ostvariti kroz tri glavne aktivnosti:

1. Razvoj metoda i alata strateških okvira za sudjelovanje i osnaživanje žena u ruralnom društveno-ekonomskom razvoju
2. Aktivnosti za OCD-ove, prijavitelje i partnere
3. Aktivnosti za ciljne skupine.

Očekivani napredak, odnosno promjena koju će donijeti provedba projekta, bazirat će se na obrazovanju za aktivno građanstvo i ljudska (primarno ženska) prava kroz suradnju s nevladinim organizacijama (hrvatskim i stranim projektnim partnerima) te različitim znanstvenim, stručnim i javnim institucijama.

Svrha je smanjenje jaza između obrazovnih standarda i aktualne prakse u području obrazovanja ciljnih skupina u državama, koji su zemljopisni prioriteti projekta (zemlje JI Europe).

Kroz edukacijske programe osnažit će se potencijal ciljanih skupina (posebice žene u ruralnim područjima, mlade žene i žene Romkinje) kako bi se poboljšalo njihovo postojeće stanje i usmjerilo ih se prema poduzetništvu te zadovoljile potrebe navedenih ranjivih skupina kroz novi pristup.

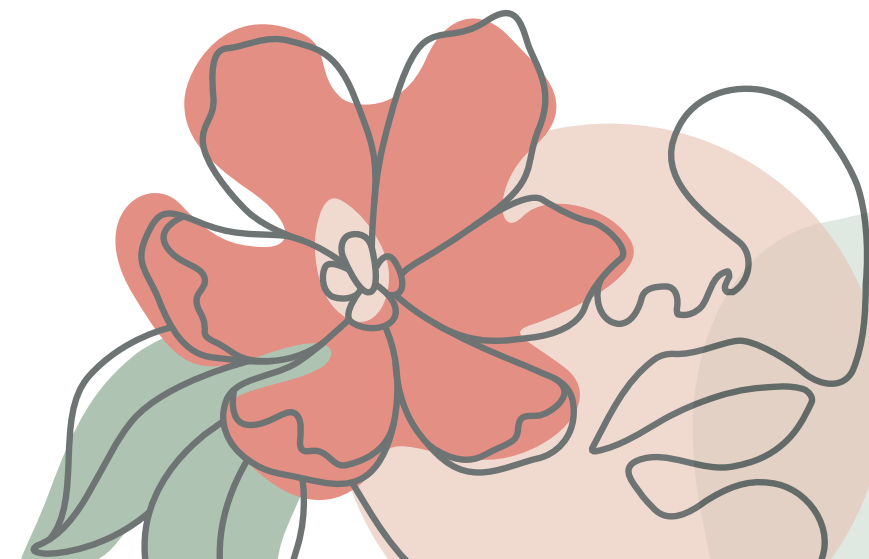
Kroz projektne partnere ojačat će se kapaciteti ranjivih skupina, njihovo obrazovanje te savjetovanje putem kampanja osvješćivanja i informiranja. Projektni partneri su: Akademija ženskog preduzetništva – Srbija, Association of Business Women – Sjeverna Makedonija, GTF – Inicijativa za održivi rast, Inicijativa za ruralni razvoj – Srbija, Institut za regionalni razvoj – Bosna i Hercegovina, RE: Crafts klaster za revitalizaciju starih zanata u Srbiji – Srbija i Udruženje poslovnih žena u BiH – Bosna i Hercegovina.

Projekt „ZaŽene – povezane znanjem i iskustvom“ financira se sredstvima Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske.

3.4 Konferencija "Ruralne Europljanke - European Rural Women"

Konferencija "Ruralne Europljanke - European Rural Women" s glavnom temom "ZaŽene - povezane znanjem i iskustvom" održana je 24. i 25. listopada 2022. i okupila je stotinjak stručnjaka i sudionica iz više europskih država.

Potrebe za održavanjem ove Konferencije utvrđene su našim dugogodišnjim radom na terenu i međunarodnom suradnjom, komunikacijom s partnerskim institucijama te proučavanjem relevantnih dokumenata. Iz navedenog je vidljivo kako postoji potreba rada s ruralnim ženama, što je posljednjih nekoliko godina bilo zapostavljeno. Do sada nisu postojali projekti, koji bi konkretno radili na osnaživanju ruralnih žena i njihovoj edukaciji za rad u turizmu.

Projekt "Ruralne Europljanke" prepoznaje ženu kao jaku, moćnu i kreativnu ličnost posebne osobnosti i inovativnosti. Iz svjetske i europske dokumentacije ruralna žena prepoznaje se prvenstveno kao poljoprivrednica, a kroz naš projekt prepoznata je kao nositeljica turizma na svom imanju i u pojedinoj destinaciji, a i umrežena sa svojim kolegicama iz više europskih država, koje mogu međusobno komunicirati te prenositi znanja i iskustva.

Osim navedenog, inovativni pristup ogledava se i kroz promociju projekta, primjerice kroz animacije na društvenim mrežama te poseban način prijave kandidatkinja, što je omogućilo interaktivno sudjelovanje šire javnosti. Osim znanstvenog i stručnog dijela organiziran su i paneli te umrežavanje (B2B radionice) i prezentacije njihovih turističkih projekata. Predavači su se posebno posvetili edukaciji seoskih žena na temu interpretacije baštine i turističkih proizvoda te povezivanja s tržištem i potrebe za umrežavanjem.

U radu konferencije „Ruralne Europljanke - European Rural Women" kao sudionice bile su uključene žene iz nekoliko susjednih država s ciljem poticanja prijenosa znanja i njihovog osnaživanja te uključivanja u kreativne turističke projekte čime će se dati dodatni doprinos zapošljavanju i ženskim poduzetničkim inicijativama. Potaknula se i razvojna suradnja, kako bi se osigurali uvjeti za dugoročni rast i razvoj te osnažile žene u preuzimanju odgovornosti za vlastiti napredak kao i društveno gospodarski napredak zajednice.

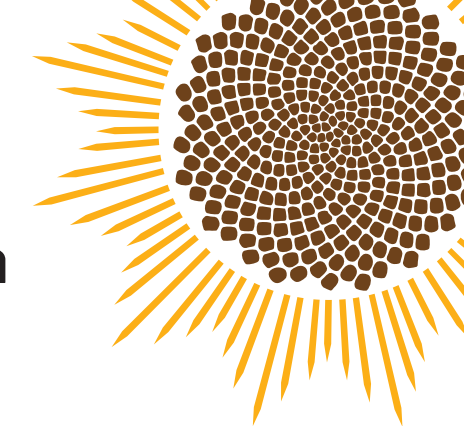
Osim edukacijskih, ističu se i aktivnosti pripreme i izrade razvojnih dokumenata, labellinga i brendiranja ruralnog turizma i prostora pojedinih hrvatskih županija, sudjelovanje u brojnim kulturno-turističkim, promotivnim i sajamskim projektima.

4. Projekti

4.1 Suncokret ruralnog turizma Hrvatske – Sunflower award“

Udruga već desetu godinu zaredom organizira dodjelu nagrade „Suncokret ruralnog turizma Hrvatske – Sunflower award“ što je godišnji projekt nacionalnog ocjenjivanja (turističkih) obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, poduzetnika u ruralnom turizmu, ruralno-turističkih projekata i manifestacija, tradicijske gastronomije ruralnih područja, vinskog turizma, craft turizma te zaštićenih proizvoda i održivog razvoja.

Projekt edukacije jedinstveni je projekt, kojeg smo osmislili prije desetak godina. Kontinuiranom specijalističkom edukacijom velikog broja poduzetnika (obiteljska poljoprivredna gospodarstva/turistička seljačka gospodarstva i ostali poduzetnici u ruralnom turizmu), turističkih zajednica, predstavnika područne i lokalne samouprave, neprofitnih organizacija i ostalih razvojnih čimbenika doprinosi se podizanju kvalitete ljudskih potencijala u ruralnom razvoju te ugostiteljstvu i turizmu. Konkurentnost turističke ponude jača se povećanom sviješću i educiranosti o destinaciji te poboljšava način i razinu usluge.

4.2 Međunarodni kongres o ruralnom turizmu

Koncept Kongresa ruralnog turizma osmislili smo 2007. godine i možemo reći da je jedinstven. Naime, niti jedna europska država ne održava kongrese na temu ruralnog turizma (održano je svega nekoliko kongresa na europskom nivou).

Održavanje kongresa omogućuje kontinuiranu razmjenu iskustava i znanja i dobar je medij za povezivanje znanosti i struke. Konkurentnost turističke ponude jača se povećanom sviješću i educiranosti o destinaciji te poboljšava način i razina usluge. Do sad smo organizirali 5 međunarodnih kongresa o ruralnom turizmu.

Dakle, radom na projektu (edukacije, seminari, radionice, predstavljanja, konferencije i sl.) jačaju se ljudski potencijali u turizmu, ugostiteljstvu, poljoprivredi, ruralnom razvoju i drugim djelatnostima te se podiže konkurentnost hrvatskog turizma. Jačanjem ljudskih potencijala potiču se udruživanje, suradnja i sinergija, umrežavanje, poduzetničke inicijative, lokalni razvoj zajednice i slično.

4.3 Iter Vitis Croatia

Klub članova Selo surađuje s Institutom za kulturne rute Vijeća Europe i partner je certificirane europske kulturne rute "Iter Vitis Route" te vodi projekt za Hrvatsku pod nazivom "Iter Vitis Croatia". Jedan je od inicijatora i aktivan partner pokretanja kulturne rute "Nikola Tesla Network - Mreža Nikola Tesla", koji je trenutno u fazi certifikacije pri Vijeću Europe. U suradnji s Hrvatskom udrugom za turističke i kulturne rute „Tur Kultur“ radi na razvoju i implementaciji postojećih kulturnih/turističkih ruta te kreiranju novih, što je posebno važno za ruralni razvoj, budući da većina ruta prolazi upravo kroz ruralna područja.

5. Preporuke konferencije „Ruralne Europljanke – Rural European Women“

Tijekom proteklog desetljeća, na području Europske unije, sve je veći fokus na osnaživanju žena u poljoprivredi, a broj žena koje se uključuju u ruralni razvoj posljednjih godina počeo je polako rasti.

Prema Eurostatu, udio žena nositeljica gospodarstava u EU je 29% dok podaci za Hrvatsku pokazuju kako se udio žena nositeljica gospodarstva povećao s 26% u 2016. godini na 30% u 2020. godini. Uglavnom se radi o starijim ženama u dobi iznad 60 godina sa završenom ili nezavršenom osnovnom školom.

Ženske osobine, kao što su pažljivost i preciznost u obavljanju poslova, sklonost umrežavanju, ljubazno i pristojno ponašanje u odnosima ne samo s kupcima, već i sa svim dionicima gospodarstva, mogu doprinijeti efikasnijoj provedbi ruralnog razvoja. Istraživanja pokazuju da žene imaju bolje organizacijske vještine, sklonije su pitanjima zaštite okoliša i održivosti, inovacijama i brže se prilagođavaju zahtjevima tržišta.

Jedna od značajnih aktivnosti, koja može doprinijeti osobnoj afirmaciji žena u ruralnom području je ruralni turizam. Ruralni turizam otvara nove poduzetničke aktivnosti, mogućnost samozapošljavanja

žena i turističke valorizacije tradicionalnih aktivnosti i običaja ruralnih krajeva kojih je u Hrvatskoj više od 80%.

Revitalizaciju ruralnog područja Republike Hrvatske nemoguće je ostvariti bez osnaživanja spolova i zajednice kroz društvene, ekonomske, političke i psihološke aspekte života. Razvoj ruralnih krajeva, osnažen razvojem ruralnog turizma, potencijalno ima veliku snagu doprinijeti i demografskoj revitalizaciji sela.

Ruralni turizam doprinosi unaprjeđenju postojećih infrastrukturnih uvjeta, što posljedično dovodi do poboljšanja uvjeta života i rada na selu. Jedan od mogućih rezultata razvoja ruralnog turizma je zadržavanje postojeće i privlačenje nove populacije u ruralno područje, kao i novih poslovnih subjekata.

Kako bi ojačali ulogu žena u ruralnim područjima potrebna je da kreatori politika u Hrvatskoj posvete veću pozornost njihovoj ulozi i položaju u vidu potpora ženskom ruralnom poduzetništvu. Potrebne su izravne mjere za žene na selu.

Ženama je potrebno osigurati pristup informacijama, financijskim sredstvima (kapital, krediti), omogućiti im edukaciju te stjecanje znanja i vještina o poduzetništvu (prodaja, upravljanje i marketing itd.).

- Ruralna žena pridonijela je očuvanju hrvatske baštine i identiteta, a taj se doprinos treba posebno brendirati.
- Kao dio ruralnog razvoja potrebno je brendirati ruralne žene kao suvremene žene koje čuvaju i promoviraju ruralni i regionalni hrvatski identitet.
- Aktiviranje ruralnog poduzetništva žena je u razvoju inovativnih proizvoda i usluga koje su pristupačne za potrošače i u ekonomskom i u socijalnom pogledu, a koje istovremeno njeguju tradicionalne običaje i stil života oslonjen na ekologiji i aktivnostima u prirodi. Jedan od mogućih

prijedloga je uvođenje dodatnih bodova u natjecajima za žene nositeljice OPG-a ili dobivanja u najam poljoprivrednog zemljišta.

- Jedna od važnih aktivnosti žena u ruralnom prostoru je i rad u sferi ruralnog turizma. Kako bi bile uspješne u ruralnom turizmu, ruralne žene moraju imati brojna znanja i vještine (npr. poznavanje lokalne kulture i povijesti, poznavanje novih komunikacijskih tehnologija, komunikacijske vještine). Postaje neizbježno znanje upotrebe interneta, s posebnim naglaskom na društvene mreže, te znanje kako postojeće goste motivirati za ambasadore koji dalje promoviraju destinaciju.
- Zahvaljujući ruralnom turizmu neka mjesta u Hrvatskoj spašena su od zaborava i danas čine dio nacionalne baštine. U tom kontekstu održivi ruralni turizam ženama otvara mogućnost samozapošljavanja i poduzetništva, više socijalnih kontakata, vrednovanje tradicije i običaja i mogućnost osobne afirmacije.
- Istraživanja pokazuju kako u turizmu sve važnije postaje očuvanje prirode i lokalne kulture, turisti postaju sve zahtjevniji i ekološki osvješteniji, a povećana je i potraga za autohtonim proizvodima, gastronomiji i aktivnostima. Ruralne žene moraju stalno pratiti tržišne trendove u turizmu kako bi gostima pružile one usluge i iskustva koja očekuju u određenoj destinaciji.
- Žene u ruralnim područjima imaju snažnu ulogu u razvoju i promociji ruralnih krajeva. U tom smislu potrebno je definirati jasne i konkretne poticajne mjere i aktivnosti kako bi se percepcija žene kao poljoprivrednice i domaćice promijenila i osnažila u korist kreativne i inovativne poduzetnice.
- Ženama koje čuvaju ruralne sredine treba dati podršku u smislu aktivnog slušanja o njihovim svakodnevnim poteškoćama na koje nailaze u svom radu. Otvorena komunikacija između državnih uprava i nositeljica OPG-ova je najbrži put prema ciljanoj i konkretnoj pomoći.

6. Zaključci 5. međunarodnog kongresa o ruralnom turizmu

Slogan:

Ruralni turizam: kvaliteta, održivost, uključivost

Glavna tema:

Konkurentnost i pozicioniranje ruralnog turizma nakon krize turističkog sektora izazvane COVID-19 pandemijom

Ruralni turizam predstavlja razvojnu perspektivu za ruralne krajeve kojim se uz ekonomske postižu i pozitivni društveni efekti. Nove poduzetničke mogućnosti, revitalizacija tradicionalnih djelatnosti čiji proizvodi nalaze svoje tržište u turizmu, povezivanje lanaca vrijednosti uz revitalizaciju poljoprivrede, doprinose demografskim promjenama i zadržavanju lokalnog stanovništva. Ruralni je turizam jako povezan s poljoprivredom, posebice se ističe značaj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva koja su najbolji „čuvari“ ruralnog prostora, a ruralni je turizam višestruko značajno tržište za njihove proizvode.

Ruralni se turizam u okolnostima pandemije COVID 19 pokazao izuzetno otpornim u uvjetima globalnog pada turističke potražnje. Promjena svijesti, preferencija i motiva kao i povećane brige o zdravlju, sigurnosti, boravka u prirodi, otvorenim prostorima i nenapućenim destinacijama i/ili objektima ukazuju kako upravo ruralni prostor ima mogućnost u narednom razdoblju doživjeti

još bolju turističku valorizaciju. Potpunija valorizacija, obnova i zaštita turističkih potencijala te stvaranje integralnoga turističkog proizvoda vezani su uz realizaciju programa revitalizacije ruralnog prostora programom razvitka i brendiranja turističke ruralne destinacije.

Ruralni je turizam značajan čimbenik reaktivacije prirodnih resursa i održivog razvoja ruralnih područja koji pomaže očuvanju lokalnog identiteta, tradicije i običaja, štiti okoliš, jača autohtonu, tradicijsku i ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda te pomaže razvoju ruralnih krajeva na osnovi održivog razvoja te ga s pravom možemo nazvati budućnošću svjetskog turizma. Razvoj ruralnog turizma bazira se na održivom razvoju.

Iako ruralni turizam nije iskoristio sav svoj potencijal obzirom na značaj koji ima u stvaranju novih vrijednosti na ruralnim područjima, u posljednje vrijeme svjedoci smo povećanog interesa državne uprave, lokalne samouprave, institucija i poduzetnika u ruralnom prostoru za njegovim razvojem i intenziviranjem promocije. U tom smislu, potrebno je jačati suradnju svih relevantnih institucija (državna uprava, područna i lokalna samouprava, sustav turističkih zajednica, LAG-ovi, FLAG-ovi, razvojne agencije, poduzetnički centri, znanstvene i stručne institucije, strukovna udruženja, lokalne akcijske grupe) u cilju zajedničkog djelovanja na razvoju ruralnog turizma. Kod toga treba poticati suradnju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i ostalih poduzetnika u ruralnom turizmu osnaživanjem njihova poslovanja te podržati osnivanje novih regionalnih, destinacijskih i lokalnih udruga.

S ciljem daljnjeg razvoja i rasta konkurentnosti ruralnog turizma u izmijenjenim tržišnim okolnostima, a na temelju izloženih teorijskih spoznaja, rezultata znanstvenih istraživanja i primjera iz prakse kao i učinaka koje diverzifikacija tradicionalnih gospodarskih djelatnosti ima na lokalnu zajednicu, identificirana su posebno značajna područja za ruralni turizam:

- Razvoj ruralnog turizma doprinosi očuvanju lokalnog identiteta, tradicijske baštine i običaja, štiti okoliš, jača poljoprivrednu proizvodnju i predstavlja velik turistički potencijal kod plasmana domaćih poljoprivrednih proizvoda.
- Potencijal za razvoj turizma je u sustavu vrijednosti i tradiciji koju treba očuvati i koja doprinosi vlastitom identitetu.
- Gospodarska diverzifikacija u ruralnim sredinama doprinosi njihovoj boljoj turističkoj valorizaciji.
- Domaći poljoprivredni proizvodi, naročito ekološki, kroz ruralni turizam imaju mogućnost plasmana i time održivosti poljoprivredne proizvodnje u ruralnom prostoru.
- Uspostava kratkih lanaca opskrbe lokalno proizvedenih proizvoda obogaćuje turističku ponudu i stvara uvjete za propulzivniji razvoj tradicionalnih djelatnosti ruralnog prostora (poljoprivrede, prerada, kućna radinost, tradicijski obrti...). Zbog toga je nužno stvoriti konkretne uvjete za kratke lance opskrbe hranom u smislu jačanja poljoprivredne proizvodnje na (obiteljskim) poljoprivrednim gospodarstvima čiji će se proizvodi plasirati kroz turističke usluge s dodanom vrijednošću. Potrebno je kreirati mrežu seoskih tržnica kao direktnih opskrbnih lanaca (od polja do stola) za ruralni turizam i općenito ugostiteljski sektor sve s ciljem „približavanja“ proizvoda turističkom sektoru - kao poljoprivredno-turistički projekt.
- Valorizacija kulturne baštine ruralnih prostora, kako materijalne tako i nematerijalne, od posebnog je društvenog značaja te je potaknuta razvojem ruralnog turizma i interesom turista.
- Eno gastronomija značajan je segment ponude ruralnog turizma koji treba i može doprinijeti njezinu brendiranju.
- Ruralne destinacije nalaze se pred specifičnim izazovom jer uz čuvanje tradicije istodobno usvajaju i koriste nove tehnologije (IT, pametna sela i dr.).
- Unapređenje kvalitete svih elemenata ponude ruralnog turizma uvjet je opstanka i uspjeha na turističkom tržištu.

- Po uzoru na pojedine marketinške oznake kao i pojedine županijske oznake nastale projektima labelinga i certifikacije, treba kreirati nacionalnu oznaku kvalitete za ruralni turizam (ruralna izvrsnost).
- Potrebno je stalno poticati formalno i neformalno obrazovanje zaposlenih u ruralnom turizmu jer značajan dio poduzetnika i zaposlenih u ruralnom turizmu nema prethodno obrazovanje iz područja turizma i ugostiteljstva. Zbog toga je važno kreirati nacionalne edukativne procese u cilju poboljšanja ugostiteljskih i turističkih usluga u ruralnom turizmu kroz obveznu edukaciju sadašnjih i budućih vlasnika turističkih seljačkih domaćinstava te ostalih poduzetnika u ruralnom turizmu.
- Potrebno je potaknuti i edukaciju edukatora, formirati sustav trenera u ruralnom turizmu te kreirati posebni kurikulum za ruralni turizam.
- Za podizanje svijesti lokalnog stanovništva o važnosti turizma potrebno je stvarati i integrirati formalne i neformalne edukativne module s tematikom turizma i važnosti ruralnog prostora kao poželjnog mjesta za život, kako za turiste, tako i za lokalno stanovništvo, u sve razine obrazovanja, počevši od starijih vrtićkih skupina pa sve do programa cjeloživotnog obrazovanja odraslih.
- Značajan je doprinos prekogranične suradnje u kreiranju novih ruralno-turističkih proizvoda te kod unapređenja razvoja ruralnih područja te je potrebno projekte prekogranične suradnje jačati, a posebno kroz obrazovne i istraživačke aktivnosti.
- Potrebno je voditi računa o prostornom planiranju i opterećenosti prostora ruralnih destinacija kako bi se izbjegla preopterećenost destinacija, što dugoročno negativno djeluje na njihovu atraktivnost na turističkim tržištu.
- Potrebno je voditi računa o zaštiti prirode i okoliša s posebnim naglaskom na rješavanje problema otpada.
- U ruralnim područjima treba jačati kapacitete za povlačenje sredstava iz europskih, nacionalnih ili drugih fondova/programa/izvora.
- Potrebno je kreirati konkretne poticajne mjere za poljoprivredni i turistički sektor kako bi se potaknula proizvodnja i kupovanje lokalnih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda za plasman gostima (npr. dodatne potpore, porezne olakšice, dodatna promocija, posebne nacionalne oznake kvalitete i dr.).

- Ruralni turizam otvara mogućnosti za poslovnu afirmaciju žena i jačanje njihove pozicije u društvu te je važno kreirati posebne mjere za ruralne žene koje se bave, ili se planiraju baviti, ruralnim turizmom, budući da su žene uglavnom kreatorice ruralno-turističkog proizvoda.
- Ruralni turizam razvija uključivost svih društvenih skupina, kako na strani turističke potražnje, tako i kod lokalnog stanovništva.
- Razvoj ruralnog turizma doprinosi zaustavljanju negativnih demografskih trendova jer je prilika za mlade. Potrebno je kreirati poticajnu poreznu politiku te druge mjere s ciljem ostanka mladih na selu i potaknuti otvaranje vlastitih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, proizvodnju hrane i organizaciju ugostiteljskih i turističkih usluga.
- Potrebna je dodatna sinergija nositelja razvojnih turističkih politika na svim razinama te lokalnih dionika u svrhu poticanja ulaganja u širok spektar turističke ponude na ruralnom prostoru.
- Za uspjeh integralnih turističkih proizvoda na ruralnome prostoru potrebno je jačanje kulture udruživanja i integralnog povezivanja svih sudionika u turističkom lancu vrijednosti. Posebnu ulogu ima zadugarstvo kao uspješan model primijenjen u zemljama s razvijenom ruralnom turističkom ponudom (Italija, Austrija).
- Za prepoznatljivost ruralnih turističkih destinacija, osim integracije svih dionika, nužna je i uspostava sustava upravljanja kvalitetom doživljaja čije ishodište treba tražiti u izvornosti ponude temeljene na specifičnim elementima kulture života i rada pojedine destinacije.
- Nužno je pojednostavniti i uskladiti zakonsku regulativu kako bi se izbjegla međuresorna neusklađenost, različita tumačenja te potaknuo razvoj i unapređenje kvalitete pružanja usluga u ruralnom turizmu.
- Brendiranje ruralnih destinacija predstavlja suvremeni strateški alat u profiliranju destinacija, njihove ponude i usluga, jačanju njihove prepoznatljivosti i potražnje na nacionalnom i globalnom turističkom tržištu.
- U kreiranju turističkih proizvoda ruralnog turizma potrebno je uključiti kreativne industrije te stvoriti kvalitetniju sinergiju turizma, poljoprivrede i kreativnih industrija te osmisliti kreativne i moderne promotivne kampanje.
- Ruralni turizam nužno je razvijati u skladu s načelima održivog razvoja, na dobrobit lokalnog stanovništva i u cilju razvoja lokalne zajednice u svim segmentima.

Izlaganja i rasprave u okviru Kongresa posebno su se fokusirale na posebnosti ruralnog turizma Hrvatske te je zaključeno da ruralni krajevi predstavljaju novu mogućnost hrvatskog turizma, budući raste zanimanje za neotkrivene i autentične turističke destinacije koje nude doticaj s prirodom, odmak od užurbane svakodnevice i lokalno iskustvo te se preporuča:

- Formirati stručno Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za razvoj ruralnog turizma koje bi koordiniralo suradnju s nacionalnim i lokalnim institucijama, posebno zbog intenzivne potražnje za individualiziranim oblicima turističke ponude što ruralni turizam i jest.
- Snažno poticati zelenu i digitalnu tranziciju na ruralnim područjima Hrvatske u cilju jačanja samodostatnosti proizvedene hrane te njenog plasmana na tržištu Hrvatske.
- Izraditi viziju razvoja ruralnog turizma u Hrvatskoj s detaljnim akcijskim planom te naglaskom na proizvodnju hrane i organizaciju ugostiteljskih i turističkih usluga na mjestima proizvodnje hrane te konzumaciju iste što bliže mjestima njene proizvodnje.
- Usmjeravati daljnji razvoj ruralnog turizma u cilju formiranja, brendiranja i promoviranja prepoznatljivih ruralno-turističkih destinacija. U kreiranju novog turističkog brenda Hrvatske, nužno je izići iz okvira stereotipnog prikazivanja Hrvatske kao isključivo mediteranske, odnosno jadranske destinacije te uz ostalo promovirati hrvatski način života.
- Hrvatski iseljenici i njihovi potomci, koji su sentimentalno i suvlasnički vezani uz hrvatske ruralne prostore, predstavljaju važan segment turista, ali i potencijalnih ulagača u njihov razvoj, obnovu i pokretanje turističkih proizvoda i usluga.
- Kreirati poticajne financijske instrumente (fondovi, kreditne linije, porezna politika i sl.) za razvoj turizma na selu.

RURALNE EUROPLJANKE

EUROPEAN RURAL WOMEN

Listopad 2022.

www.klubselo.hr